

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 16. joulukuuta 2019
(OR. en)

15154/19

AGRI 622
VETER 113

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Elintarvikeketjussa esiintyvän petoksellisen toiminnan torjunnan ja ehkäisyn tulevat tehostamistoimet – <i>Neuvoston päätelmät (16. joulukuuta 2019)</i>

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 16. joulukuuta 2019 hyväksymät päätelmät edellä mainitusta aiheesta.

**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT ELINTARVIKEKETJUSSA ESIINTYVÄN
PETOKSELLISEN TOIMINNAN TORJUNNAN JA EHKÄISYN TULEVISTA
TEHOSTAMISTOIMISTA**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

- (1) PALAUTTAA MIELEEN, että SEUT 114 ja 168 artiklan mukaan terveyttä, turvallisuutta, ympäristönsuojelua ja kuluttajansuojaa koskevien EU:n politiikkojen yleisenä tavoitteena on korkeatasoinen suojelu.
- (2) PALAUTTAA MIELEEN vuonna 2014 annetut neuvoston päätelmät lainvalvontayhteistyön roolista elintarvikerikollisuuden torjunnassa¹.
- (3) TOTEAA HUOLESTUNEENA, että elintarvikeketjussa ilmenevä petoksellinen toiminta (elintarvikepetokset) aiheuttaa usein kansanterveyttä uhkavia riskejä ja/tai taloudellisia menetyksiä kuluttajille ja/tai toimijoille. Se voi myös vähentää luottamusta toimivaltaisiin viranomaisiin ja elintarvikeketjuun yleensä. Näin ollen elintarvikepetokset uhkaavat elintarviketurvallisuutta ja sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa ja voivat vaikuttaa merkittävästi kansanterveyteen, kuluttajansuojaan ja lailliseen kauppaan. Petoksellisesta toiminnasta globaalille elintarviketeollisuudelle aiheutuvien kustannusten on arvioitu olevan noin 30 miljardia euroa joka vuosi.
- (4) PALAUTTAA MIELEEN, että petoksellinen toiminta on laaja yhteiskunnallinen ilmiö, koska siihen liittyy usein muita rikollisuuden muotoja, kuten työntekijöiden oikeuksien rikkomista, veropetoksia, ympäristörikollisuutta, laitonta huumausainekauppaa ja rahanpesua. Se voi myös olla osa järjestäytynyttä rikollisuutta.

¹ 15908/14.

- (5) ON SAMAA MIELTÄ komission kanssa siitä, että kuluttajien ja elintarvikealan toimijoiden suojeleminen epärehellisten yritysten petokselliselta toiminnalta on haaste, johon vastaaminen edellyttää asianomaisten viranomaisten rajatylittävää yhteistyötä, tiedonannon "Sisämarkkinat muuttuvassa maailmassa – ainutkertainen voimavara, joka edellyttää uutta poliittista sitoutumista"² mukaisesti.
- (6) KOROSTAA, että onnistuakseen elintarvikepetosten torjumiseksi toteutettavien toimien on perustuttava viranomaisten nopeaan ja tehokkaaseen tietojenvaihtoon, asianmukaiseen raportointiin ja tiiviiseen yhteistyöhön ja koordinointiin jäsenvaltioiden sisällä sekä jäsenvaltioiden ja komission välillä.
- (7) KOROSTAA, että elintarvikkeita ja rehuja valvovien viranomaisten välinen yhteistyö koko elintarvikeketjun kaikissa vaiheissa on elintarvikepetosten torjumisen ennakoedellytys mutta että se ei yksinään riitä. Tarvittaessa yhteistyön tulisi kattaa myös talousrikollisuuden torjuntaan osallistuvat viranomaiset, vero- tulli-, poliisi- ja syyttäjäviranomaiset, muut lainvalvontaviranomaiset sekä työsuojeluhallintojen kaltaiset laitokset.
- (8) ON TYYTYVÄINEN toimiin, joita komissio on jo toteuttanut elintarvikepetosten torjumiseksi vuoden 2013 hevosenlihaskandaalin jälkeen. Näihin kuuluu etenkin elintarvikepetoksia käsittelevän verkoston (EU Food Fraud Network) ja hallinnollisen avunannon ja yhteistyön järjestelmän (AAC-järjestelmä) perustaminen, jotka ovat mahdollistaneet nopean tietojenvaihdon mahdollisista rajatylittävistä elintarvikepetostapauksista, Yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) nimeäminen elintarvikepetosten ja elintarvikkeiden laadun tietokeskukseksi sekä tietojen jakamiseen tehdyt parannukset vuoden 2017 Fipronil-tapauksen aikana ja sen jälkeen.
- (9) ON TYYTYVÄINEN elintarvikepetoksia käsittelevässä verkostossa huhtikuussa 2019 käytyihin keskusteluihin komission esille ottamista, elintarvikepetosten torjuntaan liittyvistä haasteista ja siihen, että komissio ja jäsenvaltiot ovat osallistuneet Europolin ja Interpolin yhteiseen aloitteeseen, PANEE MERKILLE OPSON-operaation väärrennettyjen ja aliarvoisten elintarvikkeiden ja juomien laittoman kaupan torjumiseksi sekä tulokset OPSON VIII -operaatiosta³, jonka tavoitteena oli havaita petokset luonnonmukaisessa tuotannossa ja johon myös elintarvikepetoksia käsittelevä verkosto osallistui.

² 14633/18 + ADD 1.

³ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/over-€100-million-worth-of-fake-food-and-drinks-seized-in-latest-europol-interpol-operation>

- (10) TOTEAA, että nykyinen EU:n tason säädöskehys on yleensä ottaen riittävä elintarvikepetosten käsittelemiseksi, ja KOROSTAA erityisesti virallista valvontaa koskevan asetuksen (EU) 2017/625⁴ uusien välineiden merkitystä elintarvikepetosten käsittelemiselle eläinlääkinnän ja elintarviketurvallisuuden alalla sekä TOTEAA, että jäljellä on kuitenkin haasteita, kuten se, että internetkauppaan kohdistettavien tarkastusten täytäntöönpanoon tarvitaan erityisasiantuntemusta ja kansainvälinen toimintamalli.
- (11) TOTEAA, että jo toteutetuista toimista huolimatta tarvitaan lisätoimia, jotta voitaisiin löytää uusia keinoja elintarvikepetosten torjumiseksi ja ehkäisemiseksi tehokkaammin sekä jäsenvaltioiden että EU:n tasolla.

KEHOTTAJAA jäsenvaltioita ja komissiota

- (12) osaltaan varmistamaan, että asiaan liittyvä EU:n lainsäädäntö, erityisesti virallista valvontaa koskeva asetus ja "direktiivi väärinkäytösten paljastajista"⁵, pannaan täytäntöön kaikilta osin;
- (13) parantamaan yleistä tietoisuutta elintarvikepetosten määrittämisen kriteereistä ja jatkamaan toimiaan elintarvikepetoksen oikeudellisen määritelmän vahvistamiseksi EU:n tasolla;
- (14) mahdollistamaan, edistämään ja tehostamaan yhteistyötä asiaankuuluvien viranomaisten välillä kansallisella, Euroopan ja kansainvälisellä tasolla;
- (15) vahvistamaan nykyisiä järjestelmiä ja käytäntöjä mahdollisia rajatylittäviä elintarvikepetostapauksia koskevien tietojen vaihtamiseksi;
- (16) selkeyttämään elintarvikealan toimijoiden lakisääteisiä velvollisuuksia elintarvikepetosten osalta ja kehittämään tehokkaampia välineitä, joiden avulla elintarvikealan toimijat voivat ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille epäilyistä ja/tai todetuista elintarvikepetostapauksista ilman suhteetonta hallinnollista rasitetta;

⁴ EUVL L 95, 7.4.2017, s. 1.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta, PE-CONS 78/19 (EUVL L 305, 26.11.2019)

(17) edistämään kuluttajien tietoisuutta internetkauppaan liittyvistä haasteista.

KEHOTTAJAA jäsenvaltioita

- (18) vahvistamaan elintarvikepetosten ennaltaehkäisy- ja tutkintatoimiin sekä mahdollisten riskien tehokkaaseen tunnistamiseen liittyviä valmiuksiaan;
- (19) myöntämään riittävät resurssit elintarvikepetosten ennaltaehkäisy- ja tutkintatoimiin;
- (20) varmistamaan, että kansallinen lainsäädäntö mahdollistaa proaktiivisen yhteistyön asiaankuuluvien viranomaisten välillä ja että elintarvikepetosten seuraamukset ovat riittävän ankaria rikollisuuden ehkäisemiseksi, sekä kannustamaan parhaiden käytäntöjen jakamiseen (esim. yhteisymmärryspöytäkirjan muodossa) asiaankuuluvien viranomaisten välillä;
- (21) tukemaan ja ohjaamaan elintarvikealan toimijoita elintarviketurvallisuuden hallinta- ja laadunvalvontajärjestelmien kehittämisessä elintarvikepetosten havaitsemiseksi ja käsittelemiseksi elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun liittyvien poikkeamien *lisäksi*.

KEHOTTAJAA komissiota

- (22) varmistamaan riittävien resurssien myöntämisen elintarvikepetosten edellyttämiä koordinoituja toimia varten, analysoimaan elintarvikepetosten tutkinta- ja valvontatoimiin käytettyjä EU:n rakenteita sen määrittämiseksi, olisiko niiden toimeksiantoja päivitettävä tai toimintaa organisoitava uudelleen elintarvikepetoksiin liittyviä EU:n tason koordinoituja toimia varten, pitäen mielessä kunkin jäsenvaltion ensisijaisen vastuun;
- (23) jatkamaan ja laajentamaan elintarvikepetosten torjuntaan liittyvää koulutusta "Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi" -ohjelman avulla ja mahdollistamaan erityisesti sen, että kaikki elintarvikepetosten torjunnassa mukana olevat viranomaiset voivat osallistua koulutukseen;

- (24) varmistamaan elintarvikeketjun aitoutta ja eheyttä käsittelevien EU:n vertailukeskusten perustamisen virallista valvontaa koskevan asetuksen mukaisesti;
 - (25) jatkamaan elintarvikepetosten havaitsemista ja tutkintaa koskeviin koordinoituihin valvontasuunnitelmiin liittyviä toimia;
 - (26) parantamaan tietojärjestelmien – kuten elintarvikkeita ja rehuja koskevan nopean hälytysjärjestelmän (RASFF) ja AAC-järjestelmän – välistä viestintää hyödyntämällä tehokkaasti virallisen valvonnan tiedonhallintajärjestelmää (IMSOC) ja tutkimaan näiden järjestelmien käyttämistä elintarvikepetosten torjuntaan ottaen asianmukaisesti huomioon oikeudenkäyntimenettelyjen edellyttämän luottamuksellisuuden;
 - (27) tutkimaan, miten elintarvikealan toimijoilta tulevat tai näiden toimittamat tiedot voitaisiin ottaa paremmin huomioon elintarvikepetoksia käsittelevän verkoston toiminnassa;
 - (28) tutkimaan komission neuvoa-antavaa ja koordinoivaa roolia internetkaupan valvonnan täytäntöönpanossa;
 - (29) arvioimaan, olisiko jäljitettävyyttä koskevia sääntöjä ja ohjeistusta vahvistettava ja esimerkiksi tarvitaanko jäljitettävyyttä koskeville asiakirjoille tiukemmat säännöt;
 - (30) jatkamaan elintarvikepetosten torjuntaa koskevan yhdenmukaisen strategian kehittämistä.
-